

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Györgyakab M. utóda könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések a előfizetési díjak is küldendők.

Megjelenik a lap

Minden Szerdán.

Kéziratok nem adnak vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. FEJÉR ANTAL,

COUVÉD.

Nyitótéri cikkek

sorunként 40 filléért közöltenek.

Egyes lap ára 20 fillér.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre

4 kor. Nygyedévre 2 kor.

Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak

A székely földhitelintézetéről.

Molnár József törvényhatósági bizottsági tag a székely földhitelintézet ügyében, mely oly fontos közgazdasági kérdés, az alábbi előterjesztést, illetőleg a kiküldött bizottság javaslatával szemben külön véleményét terjesztette a törvényhatóság elé.

A „Székely földhitelintézet“ megállapítása ügyében Csíkszereda közigazgatási bizottsága, illetőleg az az által felkért csíkszeredai gazdasági egyesület által kiküldött bizottságnak egyik tagja lévén, van szerencsém a bizottság többsége által javaslatba hozott előterjesztés ellenében külön véleményemet a következőkben előadni:

A „Székely földhitelintézet“ céljával részéről nemcsak a földhitel olcsóságának keresztül vitelt tekintem, hanem első sorban azt, hogy az egész Székelyföldön, sőt az erdélyrészi megyékben is a magyar föld birtokot az idegen kezekből megmentsse, vagy ne engedje azt a magyarsággal ellenséges indulatú tulajdonosok kezébe menni. Mindez pedig csak úgy lehetséges, ha az alapítandó „Székely földhitelintézet“ elég nagy alappal bír arra, hogy nemcsak a Székelyföldön, hanem a többi erdélyrészi megyékben is egyrészt kielégíthesse a jogosult földhitel igényeket, másrészt pedig felvehesse a versenyt a többi pénzintézetekkel, melyek esetleg nem hazafias intencióval adják a zálogleveles kölcsönöket.

A fentírtott cél elérésére a bizottság által javasolt pénzalap egyrészt nagyon kicsiny, másrészt pedig bizonytalan is, mivel az államtól vár olyan összegű segélyezést, melyet a jelenlegi pénzügyi viszonyok között a kormány nem adhat meg.

A „Székely földhitelintézet“ részére tehát a záloglevelek biztosítására szolgáló alappal egyrészt olyan nagyoknak kell lenni,

hogy annak alapján a szóban forgó hitel igény teljesen kielégíthető legyen, másrészt pedig azt lehetőleg olyképp kell meg alapítani, hogy közvetlen pénzáldozatot se a törvényhatóságtól, se az államtól ne követeljen. E célból önként kínálkozó ilyen alappal a megye tulajdonát képező erdőségek szolgálhatnak, melyek ma is legalább 1.000.000—1.200.000 korona értékét képviselnek.

Ha pedig ezen erdőségek záloglevél biztosítéki alapul elfogadtnak, akkor a „Székely földhitelintézet“ törvényünk szerint 20—24 millió korona értékű záloglevelet bocsáthat ki, mely már magában véve is oly tekintélyes összeg, hogy ennek segítségével megmentheti a „Székely földhitelintézet“ az erdélyrészi magyar földbirtokot. Ezen biztosítéki alap megteremtése semmi pénzáldozattal nem jár, csupán a törvényhozásnak kell a „Székely földhitelintézet“ egy külön törvényt alkotni, melyben egyrészt kimondatnék, hogy a „Székely földhitelintézet“ zálogleveleinek külön biztosítéki alapjával a Csíkszereda tulajdonát képező erdőségek elfogadtnak, másrészt pedig ugyan ezen földhitelintézetnek megadatnának mindazon kedvezmények, melyek a kisbirtokosok országos földhitelintézete részére az 1879. évi XXXIX. t. cz.-ben biztosítottak.

Semmi indok sem szól az ellen, hogy akár a törvényhozás, akár a kormány, akár a megye a „Székely földhitelintézet“nek ily alapon való megteremtését lehetővé tegye. Ugyan is a feljárnál az alap majdnem nagyobb biztosíték a záloglevelek tulajdonosainak, mint a milyen lenne a készpénz, értékpapír, vagy váltó, melyeket biztosítéki alapul az 1876. évi XXVI. t. cz. elfogad. A vármegye erdőbirtoka kétségtelenül nagy vagyont, mely jelenleg is az állami erdőhivatal által beosztott terv szerint használtatik ki és a

mely terv szerinti mostanig évenként annyi tiszta jövedelmet hoz, hogy annak 5% os tőkésítése kiadja a fentírtott értéket. Hozzá járul ehhez az, hogy az eddigi évenkénti jövedelem leszorított faárak mellett folyt le a székely vasút létesítésébe, a mint azt a törvény a kormány köteletségévé teszi, a faárak és így ezzel kapcsolatosan az erdőségek jövedelmességére is tetemesen emelkedni fognak. De nem tagadhatja meg a biztosítéki alapnak ily módon való létesítését maga a vármegye se.

Egyrészt ugyanis a vármegye tulajdona semmi veszélynek kitéve nincsen, mert hisz földhitelről lévén szó, a kiadandó kölcsönök kétszeres értékű földbirtok által lesznek biztosítva és így majdnem kizártnak tekinthető az az eshetőség, hogy a záloglevelek fedezése végett a biztosítéki alapul szolgáló erdőségekhez illetőleg annak jövedelméhez kellene nyulnia. Másrészt azonban az is eltagadhatlan, hogy a vármegye kötelessége ezt az intézményt létesíteni. A magyar állam, a magyar nemzet nehézközdelmeket áll ki a egész világban folyó gazdasági háború olyan erős áldozatokat követel a néptől, hogy a régi gazdasági viszonyok között inog alattunk a talaj. Minél tovább haladnak pedig az évek, annál intezivebb a gazdasági háború követelése a megmentésünkre alig van más módunk, mint minden szunyadó vagy heverő gazdasági erőt mozgásba hozni. Ki minél vagyonosabb, ki nek minél több ereje van, annál nagyobb az illetőnek hazafias kötelessége. A régiebb időkben a székely ember testét és vérért állította sorompóba a hazáért. Ma már ez nem elégséges. Mindenkinél mindenét ki kell hoznia a küzdőterre, mert ha ezt nem teszi, nemcsak a hazza, az állam omlik össze, hanem az ember is, a vagyont is, a mit megóvni akart.

Csíkszeredának a fentiek szerint a Székelyföld hitelintézet megalapítására van gazdasági ereje és teljessége, mert nemcsak a biztosítéki alap megteremtésére szolgáló vagyont tudja előállítani, hanem tekintettel arra, hogy a nevelési alaphoz tetemes készpénz, illetőleg állami papírja van, ezáltal módjában van a jelenlegi 4% os állampapírok helyett pénzét a Székelyföld hitelintézet zálogleveleibe fektetni be és így a működés kezdő éveiben biztosítva volna a kölcsönök azonnali kiutalványozása, mi által a záloglevelek hitelle első rangúvá válnék, a mi megint a későbbi években a záloglevelek elhelyezését már előzetesen is mintegy biztosítaná. Mindezek előre bocsátása után bátor vagyok javaslatba hozni, hogy a törvényhatósági közgyűlés a következő határozatokat hozza meg:

a) Mondja ki a közgyűlés, hogy a „Székely földhitelintézet“ megalapítását úgy közgazdasági, mint hazafias szempontból szükségesnek találja a végül a záloglevelek biztosítéki alapjával felajánlja Csíkszereda tulajdonát képező erdőségeket 1.200.000 korona értékben s ennek lehetővé tételére a szükséges törvény meghozatala iránt a földművelésügyi, a kereskedelemügyi, a pénzügyi, a közoktatásügyi és belügyminiszter urakat felkéri annak különös kiemelésével, hogy a Székely földhitelintézet javára is törvényhozásilag megadatnók legyenek mindazon kedvezmények, melyekkel a kisbirtokosok földhitelintézete bír.

b) Mondja ki a közgyűlés, hogy a létesítendő földhitelintézet zálogleveleit a megye különböző alapjaiban kezelt készpénzei vagy állampapírjainak árán beváltja, egyuttal a kormányt a földhitelintézet működésének első két évében 200.000 korona kamatmentes és felmondhatatlan kölcsön megadása iránt felkéri a végül a

A „CSIKI LAPOK“ TARCÁJA.

A nyelv.

Irta: Adorján Emil.

Nem félek az olyan ellenségtől, a ki nyitlan szembe áll velem, de megvetem az orvtámadót, a ki kajánul rám les és váratlanul tör ellenem. És azért többre becstelém azt a nyitl kártyával játszó betörőt, a ki engem a soroksári uton minden vasárnap éjjel megsokott állítani, kérvén tőlem a pénzem, a mi nincs, — mint az olyan elvetemült banditát, a ki sűrű bokor mögül puffantja le a mit sem sejtő.

Ilyen utolsó fajtájú orvtámadó az én nyelvem, — legnagyobb ellenségem. Ha elkövetett bűnéért a francia esküdtek elé állíthatnám, bizonyára nagyobb büntetést kapna még a királygyilkosnál is, mert egy olyan bitang végre is csak egyszer gyilkolt, az én nyelvem azonban mindennap öl: hol engem, hol másokat.

Én magam — szerénytelenség nélkül mondva — egyike vagyok a század legtisztelősebb alakjainak. Az eszem a helyén van s mivel a pénzem kevés, nagyon sokszor az utolsó garasomat adom oda a szegényeknek, józan ésszel és két áldással a világ legboldogabb embere lehetnék, ha . . . ha a nyelvem annyi bajt nem okozna, ez az átkozott jószág, mely tőnkre teszi életem békés nyugalomát és megrontja legédesebb nyugalomát álmaimnak.

Mig például én sakkozom s azon töröm a fejemet, hogy rontsam meg az ellenfelem köveit, a nyelvem felhasználva az őrisetlen perczeket, egyre okvetetlenkedik és bosszantja szegény parteneremet. Gyalázatos vicceket mond, sértő megjegyzésekkel kísér ellenfelem korszakos lépéseit és kiálthatatlan operett-áriákkal igyekszik zavarni a gondolkodásomban.

De nemcsak üres fecsegő, a ki szaporítja haragosimat, de nekem magamnak is halálátos ellenségem, kit minden áron tőnkre akar tenni.

Elyben táborlathatatlannal kormányparti vagyok, a nyelvem azonban mindig az ellenzékkel szavaz. Konzervatív gondolkozással fogva megvetéssel nézem a hazafias büntetéseket, de a nyelvem a legszelebb radikálisokhoz szit és utcai demonstrációk alkalmával a többi forradalmárral együtt éljenzi Kossuth Ferenczet és abozogolja a kormányt.

Bülszóra, a mikor a szupé-csárdást másfél óra óta taposom és szegény táncosnóm kér, hogy hagyjuk már abba, — a mit én, alig bírván már a lábaimon állni, magamban igen helyesnek tartok, — a nyelvem elkezd mozogni és örülten kiabál: „Sose halunk meg! Hogy volt!”

Mikor pedig a cigány végre leteszi hegedűt és én áttüzesedve, a büffet egyik homályos kis zugában vonulok meg, a nyelvem a pinczért hívja és fagyaltat rendel. A józan ész felriad bennem, hisz ez kész betegség!

De a nyelvem rám sem hederit, kéjjel szopogtatja a kaul végéről a jéghideg fagyaltot, kérdedik, hogy milyen jól esik neki az és más nap én költögök t-le.

A nyelvem két mindenfelé képtelen fogadásokat, a miket természetesen nekem kell kifizetnem, fontos titkokat, a melyeknek megőrzése jól felfogott érdekem volna és fellebvalóimról való nem éppen hízelgő véleményeket, mihelyt egy kis bort kóstol, kifecsegg.

Feldúlja családom boldogságát csipde megjegyzéseivel, ebéd alatt az ételeket és szakácsnőt úgy szítja, mint egy kapitány az önkénteseket s megesis, hogy legkedvencebb ételre, a melyet az imádság szeretek, a nyelvem kimondja, hogy kozmás, — és nekem koplalnom kell.

A nyelvemnek nagyon izlik a sör és mindennap megisszik négy—öt pohárral, nekem pe-

dix már egy pohár is nagyon elég arra, hogy kiadé értelmem teljesen elhomályosuljon.

Mikor ilyen állapotban eszméletlenül megyek haza, a nyelvem utközben legazemberezi a rendőröket, amiért aztán ismét nekem gyűl meg a bajom.

De a konyakot is kedveli, kilenez pohárról feljebb a ilyen élvezetek közből szokott a nyelvem a kávéházban felháborító sértéseket odamondogatni kitűnő vívőknek. Tán mondanom sem kell, hogy másnap nem a nyelvemet hanem engemet vagdalnak össze egész érdemtelennel.

Csakélységem a legnagyobb tisztelője a nő nemnek, a nyelvem előtt azonban úines semmi szent, gonoszabb 13 vénasszonyul és 7 bakfiszurnál. — mindenkiről tud valami rosszat mondani. S mig én a kávéházi ablakon át gyönyörűtáson nézem a kedves és bájos sétáló hölgyeket, — az a nyomorult, aláváló megjegyzéseket tesz a rajongásig tisztelt felelőimre.

De a milyen vakmerő a nők háta mögött, olyan gyáva ez a nyelv, ha egy nővel szembe kell szállania. Hányszor lett volna alkalmam egyetlen szó kimondásával a rég epedett boldogság birtokába jutni, hányszor tettem fel előre megfontolt szándékkal és előre betanult szavakkal; hogy most, vagy soha, vallani fogok „Ó neki, ha bele halok is . . . már éreztem a rózsás arc melegét, hallottam a lázason dobogó szív gyors verését, karjaimat már ölelésre ingerelte egy egész valomat átható villamos áram: de a döntő pillanatban a nyelvem — a gazember! — reudesen megbicsaklik és ha tüzes ostorral verüek, sem szólna egy muktot sem.

Rettenetes végezet! Egy ilyen forró szívű embernek, mint, ki mindég szerelmes voltam, vagyok és leszek, aglegénynek kell maradni csak azért mert a nyelvem, ez a gyáva intrikus nem mer nyilatkozik.

Hát még vizsgálatok alkalmával milyen ostobán viseli magát! A máskor honzegő huszárak ilyenkor értelmetlen hülyeséggel jövev, egy helyen s egy árva hangot nem tud kihozni. Ha pedig mond valamit, az olyan országos sültölenség, hogy mindenki nevet rajta, a tanárok, a hallgatóság, a szolgák, — még a szigorú jegyzőkönyv is. S mikor ennek folytán megbukom és keserves arezzal távozom, még a nyelvemnek áll feljebb! ölnövez engem buta fizikónak, haszontalan léltűtőnek, a ki egész nap lányok után bomlik és kávéházban lopja a drága időt, a helyett, hogy tanulna.

Egy egész könyvtárt lehetne összeírni az én nyelvem rovott multjáról és kétségbeeszt jelenéről, vaskos köteteket, ha mindazt egybe akarám róni, a mit ez a megfigyelésre érdemes bolond én magam és mások ellen elkövetett.

Voltam már velo egy híres nyelv speciálisanál, az beható vizsálat után kijelentette, hogy a baj gyógyíthatlan, még pedig oly mérvben, hogy azon már az orvosi tudomány sem segíthet, mindössze azt tanácsolta, hogy adjam át a javíthatatlan gonoszútvót az igazságszolgáltatáskezeibe. Ott majd magánzárkába toszik, konyéron és vizen tartják és a szigorú börtöl sulyosított kurta vasakkal talán megtanítják becsületre.

Én is azt hiszem, hogy ez volna a legokosabb, de mindezeket a kitűnő büntetési nemek nekem is el kellene viselnem a nyelvemmel együtt . . . a nyelvemmel együtt! . . . a mi kegyetlenebb büntetés még az örökös kényszer-munkánál is.

De ezen felül — bevallom — van még egy ok, a mely miatt nem léphetek fel szigorúban a nyelvem ellen. Van neki egy megbecsülhetetlen tulajdonsága, a melyért nem nélkülözhetem s a melynek révén örökösön függöm koltólé, mint a tolvajnak az orgazdától. Ez a titok-

nevelési alap pénzének ily módon való elhelyezéseinek helybenhagyására a válás és közoktatásügyi miniszter urat megkeresi.

c) Mondja ki a közgyűlés, hogy a mennyiben a kormány a fenti elhatározásokat elvileg elfogadja és helyben hagyja, a részletek megállapítása végett egy 5 tagú bizottságot küld ki azon utasítással, hogy a kormány által netalán kitűzendő tárgyaláson a fenti elhatározatok szemellett tartása mellett Csikmegye érdekeit képviselje.

Csikszerecs, 1901. május 3-án.

Teljes tisztelettel
Molnár József.

— **A képviselőházi ülései.** A képviselőház április hó 27-én tartott ülésében Kálmán Károly kezdte a vitát, mintegy óra hosszat szónokolt a megválasztott rajta, hogy nem a meggyőzés kedvéért, hanem csak az idő kibeszélése miatt szónokolt. Az ország nyomorát emlegette s felpasztolta, hogy ennek dacára is szubvencziót adnak az Adriának. Utána Hegedűs Sándor miniszter állott fel a válaszló az elhangzott beszédekre. Rámutatott, hogy a 27-ik szakaszán kifejlődött vita inkább vádakat halmozott föl, mint új adatokat szolgáltatott a szerződés ellen. Az adómentesség nem újítás tehermentesítő közlekedésünkben. Más társaságok is élveznek adómentességet. Valamennyi közlekedési vállalat hasonló támogatás mellett jött létre. A nagy tökélet nem lehet hazafiatlannak nevezni. A nagy tökélet, amely lekötött magát az ország vállalatainak felvirágzására, hazafias tökélet és az hazafias veszedelmekkel járhat, a mennyiben a tökélet el is vesztet, a föld azonban soha nem véz el. Végül Kéri a házat, hogy fogadja el a szakaszt változatlanul. A miniszter után Pichler Győző személyes kérdésében, Molnár Józsiás és Szalay Károly pedig a szakaszhoz szólottak. Szalay határozati javaslatot nyújtott be, hogy az állam csak akkor adjon szubvencziót a társaságnak az osztaléka 60/100-on alul marad. Ezzel Dániel elnök az ülést és a vitát beárta. Az április 30-án tartott ülésben terjedt el a képviselők között, hogy a kormány változtatást tesz a javaslaton. Az ellenzékre nyugtató hatással volt a hír. A változtatás a többi közt abban az értelemben történt, hogy a szerződés az államot husz év helyett csak tíz évre fogja kötelezni, a mely időre a régi szerződés szól. Az adómentesség azonban a Ház ma megadta a társaságnak; névszerűen szavazással, 188 szavazattal elfogadták a huszonegyedik szakaszt. A javaslat tárgyalását csak csütörtökön fogják folytatni, mert holnap délelőtt az összehívhatatlansági törvény revíziójára kiküldött bizottság ül össze, a melynek tárgyalásai immár sürgősek. Pénteken nem lesz ülése a képviselőháznak, szintén a bizottság tárgyalásai miatt. Az ülés elején a Ház elhatározta, hogy május 19-én küldöttséggel vesz részt Gödöllőn Erzsébet királyné szobrának a leleplezésén. Csütörtökön Wlassics miniszter válaszlóni fog Zichy Aladár gróf interpellációjára, a melyet Píklér professzor dolgában intézett hozzá. Május 2-án Major Ferenc ugyiszlóval egészen lefoglalta a maga számára a képviselőházi ülést. Három teljes óra hosszat beszélt az Adria szerződésének harmincegyedik (utolsóelőtti) szakaszánál és felölelte

zatos hatalom, nyelvennek az a bámulatos és egész Európában páratlan szenilitása, hogy a hitetlenséggel, mint olyanokkal bántani tud.

A szabót ugy szóval tartani, türelmetlen módonnek a fizetést olyan megnyugtató határozottsággal igényli, a követelőbbben fellépő csapást és az eszükerekedőt, a szomszéd fűszerezést és a sarki sörcsarnokost, agóniába esett tomeavári nagybátyák záros határidő alatti gyászos elhunytáról úgy meggyőzni és a négy hónapról hátralevő szabadbért sürgető háziaszony előtt pénzes utólványok megérkezését, a látnoki illet olyan hiptotizáló erejével megőrdeni, — ez a megőrdetetlen lehetőség, az ismert világrészekben csak egy nyelvnek adott meg pazar bőkezűség és a legnagyobb arányokban: annak, a melyet én vagyok szerezni hírn.

Hazugsággal az igazság erejével hatnak, kijelentései az abszolút becsületesség súlyával nehezülnek a kétkedők lelkére, — ebben és a házom értelmű szavak művészi csoportosításában utárlhatatlan mester.

Igérni úgy, hogy elhagyják: ez az ó nagy és nehéz művészete, semmit be nem tartani az én könnyű feladatomban.

Ime, ez az a közös érintkezési pont, a melyben minket rendíthetetlen egységűsége, az a mi furiánk alapja és a miért az egy, de nagy! — tehetsége miatt viselőm el a nyelvem minden aspektusát, türom hivatalos irányuló gaz merénylőit és hagyom elvitatásának napról napra ismétlődő aértó nyilvánulásait.

Pedig tudom, hogy ha majd a végzet elszólít e vénhiedt sárgolyóbisról, minden ellenségesemnél nyomorultabban fog megrálgalmazni és a nyelv, és a javíthatatlan nyelv, a melytől fog élni engemet s a melyet örökösöimnek halálom után még külön kell majd agyon útni.

mindat a kifogást, észrevételt, a mely a vita egész folyamata alatt felmerült. Újat nem mondott a képviselő nem is igen hallgatták. Előtte Buszát ferenc beszélt és határozati javaslatában azt követelte, hogy az észak-amerikai járatot az Adria saját hajóival végezze s csak akkor adják meg neki a háromszáz ezer korona szubvencziót. Battyhány Tivadar gróf azért szólalt fel, hogy Major néhány tervedését rektifikálja, a mi újabb alkalmul szolgál Major Ferencnek, hogy félreértett szavai megmagyarázásának czimén ismét beszéljen. Visontai Soma is felszólt. Az ellen tiltakozott, hogy a nyugati járatokat az Adriának foglalja le a szerződés. Ezzel az Adria szerződésének tárgyalását szombatra halasztották, mert a ház tegnapelőtti határozata értelmében pénteken nem lesz ülése. Az ülés elején Olay Lajos meg sürgette a kormányt, hogy válaszát Rátkay László interpellációjára, a melyet Kosuth Lajos szobrá dolgában még tavaly júniusban intézett hozzá. A ház mai ülésének remélt érdekességét elvette az elnök kijelentése, hogy Wlassics miniszter nem fog válaszolni Píklér professzor előadásai dolgában Zichy Aladár gróf interpellációjára, mert beteg. A képviselőház május 4-én az Adria szerződésének tárgyalásával, kezdődött a mikor rátért a szerződés beczikkelyező javaslat tárgyalására, fölállott Szöll Kálmán kormányelnök, hogy előterjeszesse módosítását. Néhány szóval tettem meg indítványát. Kijelentette, hogy azok az aggodalmak, a melyek több oldalról, a kormány párt részéről is fölmerültek a szerződés ideje dolgában, arra bírták a kormányt, hogy megfontolias tárgyává tegye, vajjon nem lehetne-e ezeket az aggodalmakat elosztani azzal, hogy a jelenlegi szerződés se kősse le tovább az országot, mint a régi. Ezért állapodott meg a kormány a beczikkelyező javaslat módosításában. E megállapodás értelmében a javaslat első szakasza kimondja, hogy a törvényhozás a szerződést a második szakaszban foglalt módosításokkal elfogadja. Ezek a módosítások a következők: A szerződés nem 1921. december végéig hosszabbítja meg, hanem 1911. december 31-dikéig. A törvényhozásnak azonban megmarad a joga, hogy az után az idő után további tíz évre változtatlanul meghosszabbítsa a szerződést, ha 1910. végéig intézkedik erről. Ezért a társaság 1902. végéig tíz hajó helyett, csak nyolc hajót köteles építeni, azonban mihelyt 1921. végéig meghosszabbítja a szerződést, nyomban fölül ad Adria kötelezettsége, hogy megépítse a két hajót és a régi kötelezettségéből származó öt kisebb hajót. Általános helyesítés fogadták a kormányelnök módosítását. Az ezután felszólló ellenzék szónokok meglepődéssel vették tudomásul, bár még mindig volt valami kívánságuk. Hétfőn alkalmasint teljesen végez a Ház az Adria-javaslatot és kedden hozzáfoghat a Fiumében fölállítandó közpökök közigazgatási hatóság szervezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásához. Szerdán nem lesz ülése, mert a képviselők résztvesznek a Ludovika-Akadémia zászáljának a beszentelésén. Valószínűnek tartják, hogy a jövő hétfőn, május 13-dikán már megkezdik az új összefüggéstelen ségi törvény tárgyalását. Most hétfőn fogják be-terjeszteni.

Hazánk és a Külföld.

(Kronika a múlt hétről.)

Már a múlt alkalommal említettük, hogy hazánk egyik legérdemesebb tudósa, a ki ezer meg ezer ember életét mentette meg, a ki egész hadsereget növelt fel az emberi egészség védelmére, Korányi Frigyes közlebről fogja megélni 50 éves doktori jubileumát. Ez az ünnepe április hó 28-án folyt le a legnagyobb fényvel a tudomány egyetem dísztermében, a hol átadták neki a jubilaris doktori arany diplomát.

Csunya heccz fejlődött ki Píklér Gynla egyetemi tanár már ismert ügyében. Az egyetemi ifjúság két pártra szakadt. Egyik párt bizalmi nyilatkozatot akart adni a tanárnak, a mit aztán az ellenpárt erőszakkal megakadályozott. Persze ez nem történetet meg szép szerével, hanem csinos veredések fejlődött ki, melyben az ifjak derekasan elkövetették egymást. A kínos ügynek folytatása az egyetem fegyelmi hatóságánál következett be és néhány párba is származott belőle. Az egyetemi hatóság elhatározta, hogy egyelőre csak azokat az ifjakat bocsátják be Píklér tanár előadás termébe, kik igazolni tudják, hogy a tanárnak tanítványai. Wlassics Gyula kultuszminiszter írásban is felszóllította az egyetemi tanácsot, személyesen is beszélt a rektorral az ügyben és a legszigorubb vizsgálatot rendelte el.

A budai kir. várpalotában ápril. hó 29-én este fényes udvari ünnep: hál volt, a melyen ott voltak a királyljal együtt a kir. ház tagjai, a Bécseblő ide ráadt diplomáciai kar és a magyar társadalom legelőkelőbb körei.

Ezen a bálon különösen két dolog volt feltűnő egy a királynak kiváló jókedve, a másik az a nagy pompa, melyet főnémesen kifejtettek. A bál éjfélt után egy óráig tartott.

A hazánk egy jeles embere, a főispáni karnak egyik díze balt el a múlt héten Vadnay Andor személyében, kinek halála nem csak meggyében, hanem az egész országban óriási részvételt keltett. Értégtelű volt s ez vitte a halálba.

Az udvarnak Budapesten való tartózkodása alkalmából mindennapra kijut valamely ünnepség.

A löversenyek idejét is egy héttel korábban kezdték, mint a más években.

Régi és új erényét, a szives vendéglátást ma napság is a legnagyobb előzékenységgel gyakorolja a magyar s ez alkalommal a vendéglátó a magyar arisztokrácia, mely elhatározta, hogy mindennapra legyen valamely ünnepség az udvar Budapesten való tartózkodása alatt.

Az udvari bált másnap a Wenckheim-bál követte, melyen közel ezer ember jelent meg, részt vett benne Frigyes kir. herczeg nevével és leányával, kik reggelig járták a tánczot.

A Wenckheim-bál után Apponyi Lajos gróf estélye következett, melyre mint egy hat száz meghívót bocsátottak kis melyen a kir. herczegek és herczegnők is részt vettek.

Az Apponyi palotában tartott ünnepséget özv. Károlyi Gyuláné grófné estélye követte, ki ez alkalommal két szép leányát mutatta be a társaságnak.

Május hó 4-én a Park-Klubban volt fényes estély megközelítőleg ezer vendég jelenlétében.

Bulgáriában most ünnepelték meg az emlékezőket április 30-iki felkelés 26 éves jubileumát a töltök kitehelt fényvel és díszlettel.

A nemzeti ünnepben Ferdinánd fejedelem beszélet mondott s hangoztatta, hogy a felszabadított harcz folytatását olajtja. Velcev tábornok a fejedelmet, mint Maczedonia és az egyesült Bulgária czárját köszöntötte fel.

Poroszországban kormányváltás van. A legújabb hírek szerint kereskedelmi miniszter Möller gyáros, pénzügyminiszter és az államminiszterium alelnöke Pozzdovszky gróf lesz.

A távol Délafrikából Lorenzó-Marquezből nagy bur győzelmeket jelentenek. Krutzinger tábornok körülzárt egy ötszáz emberből álló angol dzsidás ezredet és az egészet foglyul ejtette.

Kínában az állapotok nem hogy javulnának, hanem még rosszabbodnak. Harczok és vérengzések híre érkezik az óriási birodalom különböző részeiből.

Oroszország a Mandzsuriai szerződés visszautasítása miatt követeli Kínától, hogy a határ Kína és Kuldza között kiigazítsassék, hogy Tibet nyugoti részén neki egy földszegélyt át engedessék a végül, hogy az Amurtól délre fekvő aranybányákat kiaknázhassa.

A romániai székelyek gyermekeinek nevelése, székelyföldi internátusokban.

I.

A 90-es évek valamelyikében egy Romániában, Galaczon élő honfitársunk, Albu András kereséssel fordult Háromszék vármegye nagyteljesítő főispánjához, hogy hatna oda, hogy a határszéles internátussal összekötött iskolák létesüljenek s ő jót áll róla, hogy évente 100 fűt küld ki azokba, hogy ott jó magyar honpolgárokká neveltessek. Albu óhajának megvalósítása elé eddig akadályok gördültek.

Azonban a székelység boldogulását mindig szívén viselő főispánunk a Csánki Gyula Háromszék vármegye kulturális életét lelkesültséggel munkáló kir. tanfelügyelőnk ezen már más körülmények által is égető szükségé érelt óhaj, kivánság megvalósításáról nem mondottak le.

Ma, újra felzárva került a kérdés. Annak megvalósításának szüksége, lehetősége, mikéntje képezi megbeszélés tárgyat.

Az a körülmény, hogy fenkőlt szellemű vallás- és közoktatásügyi miniszterünk közlebről a közoktatásügyi tárca tárgyalásánál kijelentette, hogy Munkácsban, a felvidéken, a kivándorlás által megtámadott helyeken internátusokat szándékozik létesíteni: adja a tollat kezembe s felbátorít azon feltevésre is, hogy közeleg az idő, midőn létfeltételei miatt megintgatott székelységünk is, életarejének kifejléséhez meglogja kapni bölcs kormányunkban az annyira soványított segítő kezeket.

Ma tényleg Romániában Barabás Endre tanár „Romániai székelyek” czimű, ez évben megjelent nagy értékkel bíró tanulmánya után beszélve 170—180 ezer magyar ill. székely él, ezeknek a megmentéséről van szó.

Az erdélyi vármegyékben 1890-ben eszékzött népszámlálás adatai szerint 1.276.890 románnal szemben, csak 697.845 magyar találtatott. Tehát a románság hasonlónál csak valamivel több.

S így méltán feltehető az a kérdés, hogy vajjon ránk néve azok a székelyek, kik újabban a vámbáron óta és az előtt, magyar honosságukat megőrizve, Románia nagyobb helységeiben (Bukarest, Galacz, Braiila, Plojeat, Piteat, Giurgévo, Fokáán, Tirgu-Oknán) tartózkodnak, földalagesek-e? Nem kellene-e ezek érdekében valamelyes, de eredményes akciózt megindítanunk?

A románok nemzeti érdekeik megvalósítására már minden irányban cselekszenek.

Rá mutassak-e az Albina működésére, mely Erdélyben a magyar földirtok megvásárlására törekszik (kié a föld azé az ország) s ezzel szemben társadalmi zsihbadságunkra s némely takarékpénztárainkra, melyek annak átadását, magas percenterre dolgozva, vakon elősegítik. Nem teszem. A kinek szeme van úgy is látja, hogy az utóbbi 30 év alatt közzgazdálkodásunk terén hova jutunk.

Meglehet, hogy possessimizmusmal vádolnak, de fájdalom, a nélkül is úgy sejtem, hogy ma holnap beteljesül rajtunk székelyeken is nagy Szé-

csényinek azon mondása, hogy „a hajók legnagyobb része, nem a tengeren, a szélvészekt, a zivatarok által felvert hullámok között, hanem a kikötőben a szurágások és kagyló furások következtében semmisül meg.”

A mi hajónk is a békés fejlődés idején a kikötőben pihent, saját közönyünk folytán ott kapott, olyan léket, melynek következménye volt a nagy foku kivándorlás, melynek korlátozására, társadalmi uton, önmagunkra hagyva alig, ha leszünk képesek.

Avagy nem-e azt bizonyítja az a körülmény ma, midőn azt látjuk, hogy 170—180 ezer magyar, ki Romániában él, közel szomszédunkban a román sovinsztikus törekvéseknek áldozatul esik, még fel sem jaidunk?

Legfennebb kórházakat, menházakat építünk Románia által kiölt honfitársaink részére s összes társadalmi öntevékenységnk bálozásokban, képviselő és más fajta választásokban játszódk le. Meddig tart ez így?

Avagy bevárjuk, hogy Urechia ohaja beteljesedjék, ki Bukarestben egy felolvasása alkalmával Románia térképét magyarra, jelzi a háromszöget, melynek negyedik oldala, Erdély hiányzik. S ekkor a hallgatóság fordulva felkiált: „Ti román kömivesek építétek ki a negyedik oldalt is.” Az őrm legmagasabb fokra hág, a jelenlevők ígrik, hogy úgy tesznek. Az a művelet, mit a románok székely véreinkkel Romániában s Albiniakkal Erdélyben cselekszenek az említett kömivesek öntudatos munkájára figyelmeztet. (Folyt. köv.)

Vidéki levél.

Gy.-Alfalu, 1901. május 2-án.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becses lapja f. évi május 1-én megjelent 18-ik számában „Segítés” czim alatt közreadott vezércikk oly állításokat tartalmaz iskolánkra és tantestületünkre, melyeket, ambar és illető író, a kinek művéből van az közreadva, már csak az Örökbiro előtt tud felelni állításaiért; de a közönség felvilágosítása végett szükséges a maguk értékére szállitanunk.

Ha az egész „Székelyföld” cz. tanulmánya a volt borszéki orvosnak olyan, melyet e lap ama vezető czikke bemutatott: ugy nincs a miért e lapokban, se máshol ismertetni azt, se elolvasni, mert mindazokat már részint régebben és több alkalommal elmondottak mások, részint a dolgok és állapotok adatai ismerete nélkül irattak.

Hogy csak azzal foglalkozunk, a mi iskolánkra vonatkozik: ki kell nyilvánítanunk, hogy dr. Szilvásy alaposan tévedett, midőn iskolánkat földmives iskolának teszi meg. A mi iskolánk nem földmives iskola, nem is áll a földmivelésügyi miniszterium hatósága alatt; hanem gazdasági szaktanítással összekötött felső-é piskola a vallás- és közoktatásügyi kormány hatósága alatt. Tehát az író nem ismerte azt, a miről irt. Hogy ez az olvasók előtt kellőleg megvilágíttassék ismerteljük röviden a két intézet közötti különbséget.

Földmives iskola és gazdasági felső-népi iskola között nagy különbség van, mert míg az előbbiben csakis gazdasági tantárgyak és ezekkel szorososan összefüggő ismeretek taníttatnak és csakis gazdasági tanerők vannak alkalmazva; addig a gazdasági felső népiiskolában azon tárgyak taníttatnak, melyek általában a polgári iskolák hat osztályában, azzal a különbséggel, hogy az idegen nyelvek helyett a gazdasági tárgyak tanítása van beillesztve és csakis egy tauerő van a gazdasági tárgyak tanítására, a a többiek polgári iskolai képesítésűek.

Hivatása, hogy értelmes és gazdasági ismeretekben jártas népet neveljen. Ennek a mi iskolánk meg is felel, de tudni való és tudja is, aki ahhoz ért és tapasztalatból beszél, hogy modern és helyesebb gazdálkodás, a mai tarló legeltetési, kétnyomásos gazdálkodási rendszer mellett nem lehetséges. A nép gazdálkodási rendszerén kell változtatni, a mit sem ez, sem bármilyen szervezett földmives iskola megváltoztatni nem fog, ha csak a felsőbb hatóságok imperative nem lépnek fel a gazdasági rendszer megváltoztatására végett. Ha kimondatik minden községben a szabad gazdálkodásra való átmenet, akkor tagosítás nélkül is tudja értékesíteni a gazdasági iskolákban tanultakat a jövőendő gazda, de így nem.

Hogy i-kolánk, jelen szervezetében feladattá kitűzött czélját elérje, vagy nem; azt az olyan ember, a ki iskolánk felé se járt, de talán még falunkba se: megítélni nem tudhatja. Annál kevésbbé tudhatja azt, hogy jók és ügybuzgók-e a tanerők. Ezt illetékes és arra hivatott helyeken sokkal jobban tudják, mint Borszéken és bizonyosan intézkednének a nem jók és nem ügybuzgók eltávolítására iránt.

Helyes az, hogy mintagazdaságokat és földmives iskolákat javasol vidékünk gazdasági műveltségének fejlesztésére; az is helyes, hogy a miniszter figyelmét felhívja iskolánkra, mert tantestületünk már több ízben feltérjesztései a felszerelésnek ügyében soha meghallgatásra nem találtak. Hát ha így sikerül az, a mit másként kívinni nem tudtunk.

Adja Isten, hogy bár a nnyi hatása lenne ama tanulmányunk!

A gazdasági felső-népiiskola tantestületének nevében és megbízásából: Puskás Jenő, gazdas. szaktanár.

T A N Ü G Y.

Vizsgák rendje.

A csik-somlyói tanítóképzésben.

Május 9-én a IV. évesek előadása megszűnik. Május 10-11-én a IV. éves magántanulók írásbeli vizsgája.

Május 17-18-án a IV. éves rendes és magántanulók szóbeli vizsgája.

Május 20., 30., 31-én tanképesítő írásbeli vizsgák.

Junius 10., 11., 12., 13-án szóbeli tanképesítő.

Junius 14., 15-én magántanulók írásbeli vizsgája.

Junius 17., 18., 19., 20., 21., 22-én a rendes és magántanulók szóbeli osztályvizsgája.

Junius 24-én a gyakorkor iskolai vizsgája.

Junius 29-én Te Deum és a tanév ünnepélyes bezárása.

Fóhatóság jóváhagyással.

Csik-Somlyó, 1901. május 2.

Karácsony József, igazgató.

K Ü L Ö N F É L É K.

A hiányos csiki vasutak kiépítésének szorgalmazása. A törvényhozás által még az 1895. évi VIII-ik törvényhozási kiépítési rendeltetéseivel — szászrégeni vonal- szakasz a kész tervek daczára is még mindig késvén és a kormány több rendbeli biztató kijelentéseinek is semmi eredménye nem lévén, a mint halljuk Molnár József ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag egy terjedelmes és kel- löleg megokolt felirati tervet nyújtott be a törvényhatósági bizottsághoz a vasut építés megkezdésének szorgalmazása iránt még pedig azon intenczióval, hogy a felirat ne a kormányhoz, hanem egyenesen a képviselőházhoz intéztessek, mely a kormányt az ő törvényzerü határozatának végrehajtására utasítaná akár a pénztári készletek, akár e célra felveendő hit- tel terhére.

Elöléptetések. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter előléptette Imecs János gyergyó-alfalyi felsőnépiskolai igazgatót a IX. fizetési osztály első fokozatába, Olajos Farkas gy.-alfalyi áll. felső nép isk. tanítót a IX. fizetési osztály második fokozatába, Barabás Béla csikszereadi áll. segélyezett felső- népiskolai intézőt a X. fizetési osztály első fokozatába végre, Nagy Imre csikszereadi áll. segélyezett felső nép isk. igazgatót a X. fizetési osztály második fokozatába. A jól kiérdemelt előléptetésekhez őszinte szívvel gratulálunk.

Kinevezés. A hivatalos lap vasárnap megjelent száma szerint ő felsége a csikszere- dai kir. törvényszékhez albiróvá Szabó István ottani jegyzőt nevezte ki. Minthogy ily nevű jegyző a szeredai törvényszéknél jelenleg nincs a hivatalos közlemény ezen része téves lehet.

Anyakönyvvezetői kinevezések. A belügyminiszter Zatureczki Bálint kilényfalvi körjegyzőt az ottani, Balog István várhegyi körjegyzőt szintén az odavaló kerületben tel- jes hatáskörrel anyakönyvvezetőkké nevezte ki.

Önképzőkori ünnepély. A csik-somlyói tanítóképző-intézet ifj. önképzőkörének fennállásának 25-ik évfordulójának alkalmából a gyakorkor-iskola termé- ben folyó hó 12-én (vasárnap) délután 3 órakor ju- biláris ünnepélyt rendez, a következő tárgysorozattal: 1. „Magyar Ábránd” zenéje (Greizinger) 1. játsza az önk. kör. zenekar. 2. „Alkalmi beszéd” tartja Xántus Elek önk. k. védnök. 3. „Erdélyi tanulóknak májusi dala” Mátrnyóltól (szólo) énekl. Benedek Imre III. éves, harmóniumon kíséri Imre Sándor IV. éves. 4. „Magyarok Istene” irta: Petőfi S. szavalja Simó Benedek III. éves. 5. „Mignon” énekl. az önképzőköri alkör. 6. „A holt költő szerelme” (melodrá) szöveg. Jókaitól, zenéje Lisztől: szavalja Györfő István III. éves, harmóniumon kíséri Salamon Márton IV. éves. 7. „Hegedű duett” részlet „Bánk-bán” cz. operából, játsza Lacz Kálmán I. éves és Kalivoda Dezső II. éves. 8. „Fra Giralamo” irta Somló S., szavalja Bá- lat Sándor IV. éves. 9. „Népdalok” énekl. az önk. kör. dalárda. 10. „Népdalok” játsza az önképző- köri zenekar.

Estély a „Tanítók Háza” javára. A csikmezei általános tanító egyesület pün- ksd és harmadik napján fogja megtartani itt vá- rosukban évi rendes közgyűlését. Az egyesület központi választmánya f. hó 4-én tartott ülésében elhatározta, hogy a megelőző este a „Tanítók Háza” javára jótékony czélú es- télyt rendez és az estély rendező bizottsá- gának tagjává Riszner Józsefné polg. isk. igaz- gató elnökle alatt a csikszereadi tantestületek tagjait választotta meg. A lelkes és ügytuzgó rendező bizottsági elnök és rendező bizottság tagjainak személyiségei már előre biztosítékot nyújtának az iránt, hogy a rendezendő estély minden biznnyal élvezetes leend. A jótékony czél érdekében előre is felhívjuk a mélyen tisztelt közönség figyelmét a tanítók estélyére s azt szives pártfogásukba és támogatásukba ajánljuk, hiszen ez által a nemzet napzámosa- inak ügye lesz előmozdítva.

Tiszti estély. A csikszereadi honvéd és csendőrség tisztikara folyó évi június hó elsőfelében a „Csillag” vendéglő nagyszobájában a honvédtiszti özegek és árvek segélyinté- zetének alapja javára Dr. Kolonics Dénesné öngyászta, Nagy Gyula, Nagy Jenő és több kiváló műkedvelők közreműködésével tánc- mulatsággal egybekötött műkedvelői hangver- senyt rendez. Mivel ezen mulatság egy jóté- kony célból rendeztetik, tekintettel a czél- nemes voltára és arra, hogy városunkban mu-

latságok egyáltalán ritkán fordulnak elő, re- ménynt nyujt kiváló tekintettel a közreműködő elismert művészi erőkre, hogy ezen mulatság nemcsak az elhagyatott honvédtiszti özegek és árvek állapotának enyhítésére, hanem Csik- szereada város és környéke művelt közönségé- nek kellemes szórakozásul fog szolgálui. Az érdekesnek ígérkező mulatságra előre is fel- hívjuk a közönség figyelmét.

Miniszeri köszönet és elismerés a csik-somlyói tanítóképezésnek. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur közö- netét és elismerését fejezte ki a csik-somlyói róm. kath. tanítóképezésnek azon alkalomból, hogy az 1900. évi parizsi kiállítás közoktatási csoportjainak sikeréhez tevékenyen hozzájárult. A miniszteri díszes okmány az intézethez már le is érkezett. Ez a kitüntetés is bizonyítja, hogy a csik-somlyói tanítóképző intézet álla- potai az utóbbi évek alatt lényegesen és per- dig előnyösen változtak meg. A jól megérdem- melt kitüntetéshez az intézet tevékeny és de- rék igazgatójának és kötelesegtudó, buzgó ta- nárikarának őszinte szívvel gratulálunk.

Hideg tavasz, komor sejtelmek. Már a tavasz azon szakába jutottunk, midőn kertjeinket a virágozó fáknak és a rétek, a felső bimbók illatárjának kellene tekintenie, de még mindig a folyton tartó hideg, havas és esős idő kellemetlenségeivel kell küzdelmünk. Meg- jöttek a tavasz hírnökei, a kedves fecskék is, de dideregve röpködik körül tavaly elhagyott fészkek helyét, keresvén a menedéket, hol ot- talmat találjanak az idő viszontagságai elől. Az 1893. évi mostoha tavasz látjuk megis- méltódni, mikor szintén május második felében kezdett a természet kibontakozni és zord jel- legét megváltoztatni s a mikor a termés erede- mények is a szigorú tavasz hatása alatt igen kedvezőtlenek voltak. Szomorú a szántóvető gazda helyzete. Szénája elfogyott s nemcsak az árpa és krumpli várja az elvetést, hanem még a zab is többnyire a zsákbán van. Ha még pár hétig időjárásunk jobbra nem változik a megélhetés sulyos terhével küzdő szegény népként még nagyobb megpróbáltatásnak és szomorú jövőnek néz elébe.

Az államvasutak új menetrendje. A m. kir. államvasutak és az általuk kezelt magán vasutakon a nyári új menetrend e hó 1-én lépett életbe. A közre tett menetrendből lát- hatólag a vármegyének területén lévő vasut menetrendje marad a régi anny különbséggel, hogy a mult év nyarán vasár- és ünnepnapo- kon Tusnádfürdőnél Brassóba közeledett fűrdő vonat az idén is ugyanazon napokon június 1-től bezárólag szeptember 15-ig fog közle- kedni.

Gyászrovat. Szász Gizella Szász János csik-szentléleki birtokos leánya folyó hó 4-én életének 18-ik évében Csik-Szentléleken elhunyt. Folyó hó 7-én temették el nagy rész- vét mellett.

A csik-somlyói főgimnáziumnak ismét halottja van. Egy reményteljes jó tanulót és szelid jámbor fiút fosztott meg a korai halál az élettől középiskolai tanulmányai befejezé- sének küszöbén a tanártestület nagy sajnála- tára és a szülők mély fájdalomára. A korán elhunyt ifjú csik-szentimrei birtokos Sándor Istvánnak Árpád nevű 8-ik osztályos tanuló fia volt, a kit egy hűlésből származott és gyors- lefolyású tüdőbaj fosztó meg az élettől va- sárnap este és a kit tanuló társai közül az nap még többen látogattak meg a szülői háznál. Temetésén, mely nagy részvét mellett tegnap történt meg, a tanári testület is képviselve volt s osztálytársai pedig együttesen vettek részt.

Az erdélyrezi tagosítás ügye. A szolnok-bokavármegyei gazdasági egyesület az erdélyrezi tagosítási Dócsen legutóbb meg- tartott ankettóból kifolyólag memorandum intés az igazságügyminiszter, kimerítően felsorolva benne azokat a hátrányokat, melyek az erdélyrezi me- zőgazdálkodásra a tagosítási mizeriák folytán há- ramlanak, — valamint az orvosszereket is A me- morandumot megküldötte az Orsz. Magyar Gaz- dasági Egyesületnek, hol is e kérdés még f. hóban tárgyalni fogják, egybekapcsolva a ma- gyarországi tagosítás kérdésével. Kívánatos volna hogy megyei gazdasági egyesületünk is foglal- kozzék a csiki tagosítás kérdésével, hogy az e miatt beálló mizeriákra orvosszert keresésesen, ez irányú működésével kötelességkívül sokszorosan szolgáljalná azt a missziót, melyre hivatva van.

Egy veszett kutya garázdalko- dása. Káson-altizi Sánta György 2 éves ku- vasz kutyáján a napokban veszettség tört ki, mely mielőtt ártalmatlanná lehetett volna tenni, a kecskecsordában több kecskét össze-vissza mardosott, sőt még embereket is harapott meg. A később leölt kutyának feje megvizsgálás végett Budapestre küldetett, a megmárt állatok és a községhelei ebek 40 napig zár alá helyez- tettek.

Hat havi börtön egy olluért. 3-4 korona csekély értékű idegen vagyonnak el- tulajdonításával 6 havi nyugalmas életet szerzett magának csik-taploczai Kopacz András fény- képező segéd, a ki Budapestben egy fényképész műtermébe álkulcsal behatolva ennek egy olluját ellopta. Káros feljelentésére Kopaczot ezen tényeért 6 havi börtönbüntetésre és 3 évi hivatalvesztésre ítélte a budapesti kir. tör- vényszék.

Leopold Gyula, az „Általános tudó- dósító” szerkesztője törvénszerűleg bejegyzett

Hirdetési Irodáját megnagyobbította és azt VII. Erzsébet-körút 54. I. emelet helyezte át. Örven- detes, hogy ezen szőlő és ágilis irodát nemcsak a főváros és vidéki, hanem a külföldi hirdetőz is szivesen keresik fel, mert ott a reklamirozást felülmúlhatatlan pontossággal, kiváló figyelemmel, nem sablonosan eszközlik és úgy a kereslet mint mint a kínálat érdekét lelkiismeretesen összpön- tosítják.

A Zenélő Magyarországi zongora és zene- mű főújrát május 1-ik 9-ik füzeté igen érdekes tar- talommal jelent meg. A mindenütt kedvelt zene- mű- folyóirat száma tartalmazza a következő darabokat: I. Bogdán Istvántól „Nevet engem az én rózsám” magyar dalt. II. Kárpáti Sándor „Honka keringőjét” III. D' Amont Leó „Lezi piézi aranyuzsi” vizdálát. Minden száma hasonló gazdag tartalommal jelenik meg a Zenélő Magyarországnak. Ezenkint 24 füzet, minden füzet 10-10 oldal hangjegy tartalommal a legjobban megválasztott kiváló sikerű újdonságokból összeállítva 242 oldal tartalomért 12 korona. Félre- re 12 füzet 120 oldal tartalomért 6 korona és negyed- évenkint 3 korona az ára. Előfizetheti az 1901. évi VIII. évfolyamra a Zenélő Magyarországnak (Klökner Ed.) zene-kiadóhivatalában Budapest, VI. Csen- gery u. 62. sz., honnan megismerésre mutatvány fü- zetet 60 fillér kedvező ellenében küldenek.

Az újjonnan és legnagyobb ele- ganciával berendezett csikszereadi fürdő két faragott kövel csinosan kirakott bazén már mai naptól fogva a mélyen tisztelt közönség rendelkezésére áll. A fürdő árak, daczára a költséges berendezésnek, maradnak a régiek, sőt a ki 10 fürdőre előre előfizet, annak 12 drb jegy adatik ki. A most már csakugyan minden tekintetben ügyesen berendezett fürdő melegen ajánljuk a nagy közönség támogatásába s remél- jük, hogy Csikszereadának ezen egyetlen üdülő helye a kellő pártfogásba fog részesítenni.

Dreyfus Alfred megírta emlékiratait „Öt év életéből” (Cinq années de ma vie) cím alatt. A könyv, melynek megjelenését roppant izgatottsá- gal várták az eredeti francia kiadással egyidejűleg, május 1-én került könyvpiaçra a művelt Európa valamennyi nyelvén, tehát magyarul is. A különös könyv hatása sok helyen valóságos fulmináns: az ártatlan elítelt és sokat szenvedett ember keserű feljajulása oly igaz, drámai erővel ráz meg bennün- ket, hogy vele érzünk és szenvedünk. De egyáltal- an csodáljuk is, és minden elolvastunk lap után jobban érezzük, hogy e sorokat csak ártatlan ember írhatta. (Olvasván Kaplját, melyben az Ördög-szigeten töltött évek kinszenvedését napról-napra meg írta (ez csak egy része az érdekesítő könyvnek), egyszerre két érzés fogja meg szívünket: az egyik a bánulat, hogy olyan, szinte keresztényi, megadással tűrte bizonyt sorsát, s csak itt-ott fakad ki bukói ellen, a kik mint mondja: „lelkismeretük szerint teljesítették a rájuk bízott kegyet en tisztet, melyért a felelősség nem rájuk, hanem magasabbra, a szörnyű readeletük kut- forrásaira hárul vissza” — s a másik érzés a bor- zalom, az iszonyat, hogy a most mult XIX. század utolsó tízévében ember embert ily irtózatosan kíno- zatott! Mert kínozták: s ez a kínzás még akkor is sok lett volna, ha véletlenül nem ártatlant, hanem megrogzított bűnöst sújt. Elzárták a levegőtől, vilá- gosságtól, kirekesztették az élők társaságából, a szó- szoros értelmében elevenen temették el, mert nem volt szabad szólnia senkinek: elvették könyvét, írá- sait, elszakították neje, családja leveleit, éjjel-nap- pal lesték figyelték minden mozdulatát: ha elaludt, ágyához lopózták, s úgy hallgatózták, nem cjt-e el álmlában egy áruló szó — s legkegyetlenebbül épen akkor bántak vele, mikor Franciaországban már meg- indult az ideális küzdelem a szörnyű jogi tévedés jóvá tételére. Talán azért, hogy Dreyfus már ne ér- hessen meg az igazság kiderülését? Kényét olvasván, érezzük, hogy ennek az embernek valóban ártatlannak kellett lennie: mert csakis ártatlansága adhatott neki oly roppant lelki erőt, hogy nem csak szenvedéseit elűtholta neje előtt, hanem még folyton bátorságra, küzdelemre serkentette őt. S ez a hőselki, római jellemű asszony, szintén meg lévén győződve férje ártatlanságáról szembe is szállt az egész világgal és bátran kitartott üldözött férje oldalán. Nevének gyer- mekeinek becsülete volt az archimedesi pont, melynek segítségével kiemelte a világot sarkából: ez volt az a hatalmas mozgató, mely erőt adott neki, hogy győzge nő léte, egy-naga főlégye a harcztól hazajár ellenséges közvéleményével s végre is győzel- met arasson férje ellenségei. Mind ez, és sok más egyéb, tragikus elevenségével. Szinte metsző rövid- séggel van megírva a több, mint 300 oldalos könyv- nek, melynek főcímje a közvetlenség: különösen be- csesek a levelek, melyeket Dreyfus meg a neje vál- tottak egymással: minden sorukban ott lüktet, e két nagy, hősies lélek hamlati vívódása, melyet olvasván, volük együtt sóvárogunk mi is az igazságra. A párt- lanul szenzációs könyv érdekességét növelik Dreyfus sajtókezű rajzai [kunyhói az Ördög-szigeten, a kettős lábszorító, melylyel ágyához vasalták stb.] és kézirásai, melyek az eredeti, párisi kiadásból valók. A könyv díszes kiállítása, hibátlan, tiszta szép nyo- mása, még borítékjában is hű másra az ismert sárga francia kiadványoknak — az Országos Központi Községi Nyomda Részvény-társaság sajtóját dícséri. Megrendelhető ugyanott (VI., Váci körút 61.) s min- den könyvkereskedésben. Ára, mint az eredeti francia kiadásé, 3. korona 50 fillér. (A szerzői és fordítási jog 88/89-1901. sz. a. van belajstromozva a szerzői jogot beiktató hivatalnál.)

NYILTTÉRE. 2674/900. bftsz.

Ő felsége a király nevében! A csik-szeredai kir. törvényszék rágalmasz vétségével vadolt Puszkás Tamás ellen folyamatba tett bűnügyet, melybe a csikszereadi királyi járás- bíróság 1900. évi április hó 24-ik napján 1900. B. 150/, szám alatt ítéletet hozott, vadlott fe- lebbezése folytán 1900. évi október hó 20-ik napján tartott nyilvános felebbiveti főtárgyaláson, melyben László Géza kir. törvénz. bír., mint elnök, Dósa Kálmán és Antalffy Gábor kir. tsvzki bír. mint itélő bírók vettek részt, a vád kép- viselőjében magán vádlók jártak el; viszont vadlott saját magát képviselte, a jegyzőkönyvet pedig Gözsy Péter kir. tsvzki aljegyző, tanács jegyző vezette. A vád és védelem meghallgatása után vizsgálat alá vétén, a következően ítélt:

Az c rovatban közöltétek az alálró felek. Szerk.

A királyi törvényszék mint felebbiveti bíróság, a csikszereadi kir. járásbíróság fenti keletű és számu ítéletét a bp. 554. §. 2-ik be- kezdése alapján megváltoztatja s Puszkás Tamás vádlottat — ki csikszenttamási születésű, ceik- szépvízi lakos kántortanító, 38 éves, róm. kath., nő, 8 gyermek atyja, vagyonos, ir-olvas, nép- felkelő katona — bűnösnek — mondja ki, a btk. 258. §-ban meghatározott rágalmasz vét- sége miatt elkövetve az által, hogy a csikszep- vízi temetkező egyletek 1900. évi január 28-ik napján tartott gyűlésén, az egylet tisztviselőségé- ről azt állította, hogy a 14 fillérral beszerzett és 20 filléért a tagoknak eladott temetkezési könyvek árából befolyó 6 fillér jövedelmet egyes tisztvi- selők zsebre rakják, s így meggazdagodnak s zsiros falatokat szereznek; ezért a btk. 258. §. alapján, a 92. §-ra tekintettel elítéli 30 kor. az az Harmincz kor. fő és 10 kor. Tíz kor. mellék pénzbüntetésre, melyet a csikszereadi kir. járásbírósághoz ezen ítélet jogerőre emelkedése után 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett az 1892. évi 27. t.-cz. 3. §-ban körülírt czélokra fizetendő. Ezek behajthatlanság esetén, minden 10 korona után egy napi, összesen 4, négy napi fogház büntetéssel helyettesítendő.

Elrendeli, hogy ezen ítélet egész terjedel- mében az elítelt költségén a helyi „Csiki Lapok” című lapban közzé tétessék.

Kötelezi, hogy 30 koronát kárkövetelés czimén magánvádlóknak ezen ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett, ugyszintén az ítélet közzétételével fölmerülő költséget is, ugyanolyan feltételek mellett fizessen meg

Elmarasztalja a főtárgyaláson fölmerült 29 kor. bűnügyi költség hordozásában, azt azon- ban az 1890. évi XLIII. t.-cz. 4. §. alapján, egyelőre behajthatatlannak nyilvánítja.

Indokolás.

Vadlott tagadásával szemben, a vád részé- ről föladott s eskü alatt kihallgatott tanúk valló- mása által perrendszzerűleg bizonyítva lett, hogy vadlott, a kérdéses gyűlésen, a rendelkező rész- ben irt kifejezéseket használta, s mivel vadlott, a vád részéről nyújtott bizonyítékot megerősí- teníteni nem tudta, s mivel a vadlott által állí- tott tény valóságos esetén, az egylet tisztviselői ellen büntető eljárás megindításának képezné okát, vagy azokat közmegvetésnek tenné ki, s mivel vadlott azon tény gyűlésen, tehát többek jelenlétében állította és végre arra való tekin- tettel, mivel a btk. 263. §. 5. pontjának esete az állított tény súlyossága miatt nem képez jelen esetben a büntetés alól fölmentő okot annál kevésbé mert vadlott az állított tény va- lódiságát nem bizonyította, őt az első bíróság ítéletének megváltoztatásával, a rágalmasz vét- ségében kellett bűnösnek ki mondani, s tekin- tettel büntetlen előlétekre, s arra, hogy cselek- ménye elkövetésére a közérdek vezette, mint enyhítő körülményekre, melyekkel szemben su- lyosított nem forog fenn, a btk. 92. §. alkalmaz-ásával a büntetés kimerésénél terhes családi viszonyai tekintetbe vételével a rendelkező rész- ben kiszabott cselekményénél jogos arányban büntetéssel kellett sújtani.

A magánjogi igény megtérítésére való kö- telezés a bp. 489. §-án, a bűnügyi költségekre vonatkozó intézkedés bp. 450. §-án, s az ítélet egyéb rendelkezéseire a hivatkozott §§-on alapul.

A kir. törvényszék.

Csikszereadi, 1900. október 20. án.

László Géza s. k. Gözsy Péter s. k. kir. tsvzki h. elnök. kir. tsvzki aljegyző

Laptulajdonos: GYÖRGYJAKAB ÖRÖKÖSE.

A Györgyjakab Márton utoda, Dresznándt Viktor könyvkereskedésébe a napokban érkeztek meg az

olvasók és imakönyvek

óriási nagy választékban a leg- egyszerűbb alaktól a legdiszeseb- bekig. Az árak a lehető legutá- nyosabbak. Ismét eladóknak na- gyobb árkedvezmény. A nagyon csinos kiállítású tárgyak megte- kintését ajánljuk a közönség szí- ves figyelmébe.

TELEK a rajta levő lakház és mellék épü- letekkel, mely egy földmivesnek mint iparosnak de különösen üzleti és keresmai célra igen alkalmas előnyös ár és kedvező feltételek mellett szabadkézből eladó. Megvenni szándékozók értekez- hetnek ditrói kereskedő Veress Sándornál. [84] 5-5

Rendkívüli
 eddig még sehol sem
 tapasztalt **SZERENCSE**
Bihari Ede
 főelárúsnál.

A most befejezett sorsjátékban szerencsés főáradám utján ismét a 18445 % számra a **200,000** koronás főnyeremény fizetett ki.

A sorsjáték rövid fennállása óta **10,000, 5000 és 2000** korona nyereményeken kívül a következő főnyereményeket fiztettem ki:

- 600,000** kor. 69888* számra
- 600,000** kor. 28718 1/2 számra
- 200,000** kor. 18445* számra
- 80,000** kor. 99891 1/2 számra
- 60,000** kor. 23772* számra

A f. évi május 22 és 23-iki I. osztály húzásához

1/4 sorsjegy 12.— kor. | 1/4 sorsjegy 6.— kor.
 1/4 sorsjegy 3.— kor. | 1/4 sorsjegy 1.50 kor.

Fredeti sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldök. Minden megrendeléshez a hivatalos tervet díjtalanul csatolom. A hivatalos jegyzéket húzás után azonnal küldöm.

Bihari Ede
 [79] 6-6 főelárúsió
 Budapest, IV., Városház-utca 14.

körjegyzőreghoz beadandók. — szintén fenti üsz szegü bánatpénz, vagy megfelelő értékű óvadék- képea értékpapír melléklendő.

Az ajánlatban a vételár számokkal és be- tükkel tisztán és olvashatóan kiírandó, továbbá határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az ár- verési és szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak feltétlenül aláveti.

Az árverési és szerződési feltételektől eltérő kikötéseket tartalmazó bánatpénzzel, avagy óva- dékképes értékpapírral el nem látott, valamint utóajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Az árverési és szerződési feltételek a csik- szentgyörgyi körjegyzői irodában és a csikszeredai m. kir. járási erdőgazdálkodásnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Csikszentgyörgyön 1901. május hó 2 án.
Puskás Lajos, **Basa Dénes**
 körjegyző. közs. bíró.

Csedő István,
 közs. bíró.

Most jelent meg a franczia eredeti kiadással egyidejűleg!

ÖT ÉV ÉLETEMBŐL.

Írta **DREYFUS ALFRÉD.**

A 318 lapra terjedő vaskos kötetben Dreyfus Alfréd saját maga írta meg öt évig tartó szenvedéseit. Ez emlékiratban megvan Dreyfus Alfréd elítélésének, lefokozásának, hazatérésének története, ördög-szigeti rabságának NAPLOJA, fe- leségével folytatott levelezése stb. nyolcz eredeti rajzzal és kézirással. (III.)

Ára 3 korona 5 fillér.

Kapható az Orsz. Közp. Községi Nyomda R.-T.-nál Budapest, VI., Váci-körút 81. sz. és minden könyvkereskedésben.

Sz. 1959—901. [103] 3 3

Pályázati hirdetmény.

A káson-alesiki járásban, Káson-Altiz-, Feltiz- és Impér községekből álló körjegyzői körben Káson-Altiz székhelyel rendszeresített segédjegyzői anyakönyvvizető helyettesi állás lemondás folytán megüresedvén: arra ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazása:

1. A községektől 200 kor.
2. Anyakönyvi teendőkért állam- segély 400 kor.

Felhívom mindazokat kik ezen állást el- nyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §. értelmébe szerelt kérvényeiket hozzám be- zárolag folyó évi május hó 19-ig annyival inkább adják be, mivel a később érkező kér- vények figyelembe nem vétetnek.

Csik-Szentmártonon, 1901. április 19-én.

Zakariás, szolgabíró.

Szám: 1012/901. [112] 1-2

kj.

Árverési hirdetmény.

Csikszentgyörgy és Bánkfalva községek köz- birtokosságának tulajdonát képező „Bence, és „Saj” patakra hajló erdőterület az az összesen 654.85 k. holdon található 60760 tömörköbméter gömbölyű luczfenyő haszonfa, valamint 327 tö- mörköbméter gömbölyű jegyenyefenyő haszonfa- nak a 11124—1,2/900. számú földmívelésügyi m. kir. miniszteri magas rendelettel zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen egyszerűre való eladása engedélyeztetett.

Kikiáltási ár 115000 korona az az egyszáz- tizenötezer korona.

A versenytárgyalás 1901. évi május hó 28-án Csikszentgyörgy és Bánkfalva közös házá- nál fog megtartatni.

Árverezni szándékozik felhívotnak, hogy a kikiáltási ár 10% -át bánatpénz gyanánt az ár- verező bizottság kezéhez letegyék, írásbeli zárt ajánlatokhoz pedig, — melyek 1901. évi május hó 27-én delután 6 óráig a csikszentgyörgyi

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni a piacz-utczában, Szopos Béni házában levő minden igényeket kielégítőleg berendezett

Nyerges és kárpitos üzletemre

Üzletemben minden e szakba vágó munkák elkészítését legnagyobb készséggel elvállalom és ezt esinos kivitelben olcsó ár mellett pontosan eszközölöm.

Raktáron tartok mindenféle rugányos divánokat 40—200 koronálg és garnitúrákat; ugy hogy itt mindenki beszerezheti szükségletét ép oly olcsó áron, mint bármely nagyobb városban. Továbbá kész kocsik raktáron vannak.

Végül a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívom azon körülményre, hogy a kocsik, valamint minden e szakba vágó munkák javítását elvállalom.

Magamat a n. é. közönség jóindulatu pártfogásába ajánlva maradtam

Kiváló tisztelettel **Bájer Ferencz, nyerges és kárpitos**
 Csikszereda, piacz-utczában.

[104] 2 10

Hauptvogel Ferencz
 férfiszabó-üzlete Brassóban
 fiók-üzlete Csikszereda, vár-utca 258 szám

Ajánlja dusan felszerelt raktárát bel- és külföldi szövetekből mértékutáni elegáns

URI-RUHA

elkészítésére. Kedvező összeköttetésem által, melyeket szállítóimnál elértem, azon kellemes helyzethe jutottam, hogy az amugyis már olcsó árakat még 15—20% -al leszállítottam, hogy minden versenyt felülmuljak, szállítok:

1 zakó-öltöny finom seviot szövetből	40—50 korona.
1 zakó-öltöny finom kamgarn szövetből	48—60 korona.
1 zakó-öltöny finom angol szövetből	56—68 korona.
1 zsaket társalgási öltöny finom kamgarn szövetből	55—70 korona.
1 szalon-öltöny finom kamgarn szövetből	65—90 korona.
1 Ferencz József kabát öltöny fekete, szürke- és kék, finom angol szövetből	70—90 korona.
1 finom tavaszi felöltő világos és sötét színben	36—48 korona.
1 tavaszi felöltő finom angol szövetből	52—65 korona.
1 nadrág finom szövetből	12—18 korona.
1 nadrág finom angol szövetből	16—22 korona.

Jótállás kifogástalan kivitelért.

Gyors kiszolgálás. Kiváló tisztelettel **Versenynélküli árak.**

[83] 38 **Hauptvogel Ferencz.**

Olcsó és pontos kiszolgálás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy CSIKSZEREDÁBAN SINGER, KARIKAHAJOS, PATENT- és CZÍPESZEK részére

VARRÓGÉPEKBŐL

nagy raktárt rendeztem be.

Ezen varrógépek előnyei más gyártmányokkal szemben a gyártásra használt kitünő minőségű anyagban és a technika ezen tereen elért legújabb vívmányai szerinti gyártásban rejlenek. Tartósság, szabatos esinos kivitel és könnyű zajtalan működés tették e gépeket oly annyira kedvelté és elterjedté.

Továbbá nálam beszerezhetők a gépekhez szükséges szijak, olajozók, csavarhuzók, hajók és mindenféle számú tűk stb. felszerelések. Ugy szintén a tavaszi szezonra megérkeztek a legkitünőbb honi gyártmányu gyapju szövetek.

Magamat a nagyérdemű közönség jóakaratu pártfogásába ajánlva maradtam teljes tisztelettel

Jakab József,
 férfi-szabó Csikszeredán (a Hutter szállodával szembe).

[56] 7 10

Varrógépek csekély részletfizetésre.

Alulirt tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy

Temetés rendező vállalatomat

a mai kor igényeinek megfelelőleg rendeztem be.

Jelenleg azon helyzetben vagyok, hogy a legegyszerűbb teme- téstől a legfényesebbig is minden igényt ki tudok elégíteni.

Üzletemet felszereltem mindenféle kész ércz- és fakopor- sókkal szemfedelekkkel, mindenféle gyász- és koszoru szala- gokkal, sirkoszoruk nagy választékban kaphatók, saját gyászkoscsimat szükséghez képest kék vagy fekete diszitással bocsátom a t. közönség rendelkezésére, a ravatalok felállítását ugy helyben mint vidéken személyesen eszközölöm.

Hogy fenti soraim nemesak a mai világban szokássá vált reklám hajhászás céljából írottak, arról a mélyen tisztelt közönség, ha üzletemet becses látogatásával szerencsétlenni, meggyőződvetik

A mélyen tisztelt közönség szives pártfogását kérve maradok

Tisztelettel

Filó Károly
 Vár utca 212. sz. (saját ház).

[66] 5—12